

مفهوم خانواده آسمانی چیست؛ چه ارتباطی بین شناخت این خانواده و هدف خلقت وجود دارد؟

بررسی مفهوم خانواده آسمانی و اهمیت آن در رسیدن به هدف خلقت

عموم افراد تصور می‌کنند که اهل بیت (علیهم‌السلام) صرفاً شخصیت‌های پاک و مقدسی هستند که خداوند انسان را به احترام و تقدس آن‌ها امر کرده و هیچ رابطه‌ی وجودی با پیروان خود ندارند؛ اغلب این آدم‌ها خودشان را با خانواده و هویت‌های زمینی ارزیابی می‌کنند و مفهوم خانواده آسمانی برای آن‌ها بیگانه است!

به نظر شما آفرینش اهل بیت (علیهم‌السلام) در کجای داستان خلقت ما قرار دارد؟

آیا خانواده‌ی اصلی ما همین خانواده‌ی زمینی و دنیایی ما هستند؟

شما چقدر با مفهوم خانواده آسمانی آشنا هستید؟

همان‌طور که در درس‌های قبل گفتیم، «الله» هستی مطلق و بی‌نهایتی است که تا ظهور نکند، قابل شناسایی نیست و ما نمی‌توانیم با او ارتباط برقرار کنیم؛ از این‌رو الله در اولین تجلی خودش، کامل‌ترین و عالی‌ترین نمونه از اسماء و صفات خود را در یک‌جا گرد آورده و آن را مثل اعلی یا خلیفه الله نامیده است. در واقع آن روح بی‌نهایت‌طلبی که خدا در وجود ما به ودیعه گذاشته، همان نور محمد و آل محمد (صلی الله علیه و آله و سلم) است. به این ترتیب، اصل روح ما از اهل بیت (علیهم‌السلام) نشأت گرفته، نه از خانواده‌ی زمینی‌مان. پدر و مادر زمینی فقط با ازدواج‌شان و اشتراک اسپرم و تخمک بدن ما را به دنیا آورده‌اند؛ اما روح جاودانه‌ی ما متعلق به اهل بیت (علیهم‌السلام) است.

در واقع همه‌ی ما دارای یک خانواده‌ی آسمانی هستیم و زمانی قبل از اینکه به دنیا بیاییم و به این قالب‌های محدود طبیعی و جنسی تعلق بگیریم، با خانواده‌ی اصلی خودمان زندگی می‌کردیم و زمانی که به عالم ناسوت یعنی ماده و طبیعت آمديم، فراموش کردیم که قبلاً کجا بودیم و چه اصل و ریشه‌ای داشتیم. ما با معاد به جایی که قبلاً بوده‌ایم، برمی‌گردیم؛ اما برخلاف قبل که در وطن و کنار خانواده‌ی آسمانی‌مان بوده‌ایم، در زمان بازگشت انتخاب کیفیت حیات ابدی با خودمان است.

در این درس قصد داریم درباره مفهوم خانواده آسمانی صحبت کنیم و ببینیم که شناخت این خانواده چه ارتباطی با هدف خلقت ما دارد و ما چگونه در بستر ارتباط با این خانواده مسیر شبیه شدن به الله را طی خواهیم کرد.

خانواده آسمانی راهنمای مسیر خلقت

به‌طور طبیعی کسب موفقیت در هر رشته یا حرفه‌ای نیاز به پیروی از استاد و اجرای دستورات او دارد؛ به عنوان مثال، ورزشکاری که تمایل دارد همانند مربی خود به قدرت و مهارت برسد، باید در تمام مراحل، توصیه‌ها و تمرین‌های مربی را اجرا نماید. داستان خلقت انسان هم، رسیدن به مقام خلیفه‌اللهی است و الگوی این مقام، ائمه و معصومین (علیهم‌السلام) هستند. قبلاً گفتیم که مسیر حرکت به سمت الله از حساسیت بالایی برخوردار است و نیاز به ۷ دسته اطلاعات تخصصی دارد که انحصاراً در اختیار خداوند تبارک و تعالی بوده و خداوند این تخصص‌ها را به اهل بیت (علیهم‌السلام) داده است. آن‌ها در همه زمینه‌ها برای ما الگو و مربی هستند و برای همه جنبه‌های زندگی، فرمول و قاعده گذاشته‌اند. ایشان گاهی با سخن، گاه با عمل و در برخی شرایط با سکوت خودشان دستورالعمل‌هایی می‌دهند که بهترین الگو برای ماست. ائمه (علیهم‌السلام) چراغ هدایت در مسیر خلقت هستند.^۱ بدون آن‌ها نمی‌توانیم راه را از بیراهه بشناسیم. باید آن‌ها را فرمانده کل قوای زندگی خود قرار دهیم و پیرو آن‌ها باشیم. ما همیشه در زیارت عاشورا خطاب به خانواده آسمانی می‌گوییم که همه آرزو و دغدغه‌مان این است که در دنیا و آخرت با شما و هم‌درجه شما باشیم.^۲ این مقام، شوخی نیست و نباید آن را به‌عنوان یک شعار یا صرفاً یک دعا تلقی کنیم؛ بلکه باید برای رساندن خود به این مقام تلاش کنیم و در تمام ابعاد زندگی‌مان پیرو و شیعه ایشان باشیم؛ اگر ما به آنچه که اهل بیت امر کرده‌اند، عمل کنیم و از آنچه نهی کرده‌اند، دوری کنیم، پس شیعه ایشان هستیم،^۳ به

۱ پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) می‌فرماید: «إِنَّ الْخَسِينَ مَصْبَاحَ الْهُدَى وَ شَفِيعَةَ النَّجَاةِ.» (بحرانی، سیدهاشم، مدینه معجز الأئمة الإثنی عشر و دلائل الحجج علی البشر، ج ۴، ص ۵۲)

۲ در زیارت عاشورا آمده است: «أَنْ يَجْعَلَنِي مَعَكُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ»

۳ حضرت زهرا (سلام الله علیها) در تعریف شیعه می‌فرماید: «...إِنْ كُنْتَ تَعْمَلُ بِمَا أَمَرْنَاكَ، وَ تَنْتَهِي عَمَّا نَهَيْتُكَ عَنْهُ فَأَنْتَ مِنْ شِيعَتِنَا، وَ إِلَّا فَلَا...» (حسن بن علی (علیه‌السلام)، التفسير المنسوب إلى الإمام الحسن

العسكري (علیه‌السلام)، محقق محمد باقر ابطحي اصفهانی، قم، مدرسة الإمام المهدي (عج الله تعالی فرجه الشریف)، ۱۴۰۹ ق، ص ۳۰۸)

ایشان شبیه شده و هم درجه با ایشان خواهیم بود در غیر این صورت هیچ پیوندی میان ما و آنان برقرار نخواهد شد.

اهمیت شناخت خانواده آسمانی

ضرورت آشنایی انسان با مفهوم خانواده آسمانی و اینکه انسان بداند اصل و ریشه‌اش چیست، چگونه به اینجا آمده، قبلاً کجا بوده و به کجا خواهد رفت، موضوع بسیار مهمی است. از دیدگاه فلسفه اسلامی، مبنای سعادت دنیا و آخرت، شناخت خانواده آسمانی و ارتباط با آن‌هاست. تا زمانی که ما خود را از این خانواده ندانیم و احساس تعلق نسبت به آن‌ها پیدا نکنیم، جایگاه خانوادگی و شخصیت حقیقی خویش را نشناخته‌ایم. احساس تعلق ما به خانواده آسمانی باید هزار برابر بیشتر از احساس تعلق نسبت به خانواده زمینی‌مان باشد.

اگر ما شناختی از خانواده آسمانی خود نداشته و صرفاً با خانواده زمینی‌مان زندگی کنیم، در بازگشت به نظام ابدی که به نزد خانواده آسمانی برمی‌گردیم، نمی‌توانیم با ایشان ارتباط برقرار کنیم و از وجودشان بهره‌مند شویم. فقط کسانی می‌توانند در دنیا به معنای واقعی شادی و آرامش داشته باشند که واقعاً خودشان را بشناسند و با این نگاه که عضو خاندان اهل بیت (علیهم السلام) هستند، انتخاب‌ها، ارتباط‌ها، رفتارها، اخلاق و چینش‌های فکری و عملی‌شان را تنظیم کنند. طبیعتاً هر کس غیر از این عمل کند، به شدت دچار خسران می‌شود؛ یعنی نه در دنیا روی شادی و آرامش را می‌بیند و نه یک تولد خوب و سالم به آخرت خواهد داشت.

اگر ما نتوانیم رابطه خوبی با خانواده آسمانی خود برقرار کنیم، دائم در معرض انواع حمله‌های شیطان (حمله از جلو، عقب، راست و چپ) قرار می‌گیریم و در نتیجه آن، دائماً احساس شکست خواهیم کرد؛

درست مانند کسی که نمی‌داند خانواده‌اش در کجا و چه کسانی هستند و اگر در جامعه رهایش کنیم، دچار اضطراب و انواع آسیب‌ها می‌شود. تمام مصائب، غم‌ها، شکست‌ها، اضطراب‌ها و احساس پوچی‌ها در دنیا و همه گرفتاری‌هایی که در آخرت نصیب انسان می‌شود، ناشی از این است که خودش را نشناخته و از خانواده اصلی و حقیقت خود فاصله گرفته است. اگر انسان اصل و ریشه خود را نشناسد، گاه تا آنجا پیش می‌رود که یا خود عامل کشته شدن حضرات معصومین (علیهم‌السلام) شده یا مسبب جنایات فراوان علیه خانواده آسمانی خود گردیده است. کشته شدن یازده امام معصوم و نیز اضطراب و آوارگی هزار و صد و هشتاد ساله دوازدهمین امام، پیامد همین عدم شناخت است. کسی که اصل و ریشه خود را نشناسد، حتی عزاداری و سوگواری او در مصیبت خانواده آسمانی نیز همراه با طمع برای گرفتن مزد و رسیدن به حاجت است.

در این درس درباره مفهوم خانواده آسمانی و اهمیت شناخت آن صحبت کردیم و گفتیم که رسیدن به هدف خلقت و شبیه شدن به الله، جز در بستر شناخت این خانواده و تبعیت از سیره آن‌ها امکان‌پذیر نیست.